

ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 234 ՏԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ, Հինգշաբթի 30 Դեկտեմբերի

1893

Հինգշաբթի, 30 Դեկտեմբերի ՏԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ, № 234

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը 6 ռուբլի, երեք ամիսը 3 ռուբլի 50 կոպ.

Թիֆլիսում՝ ամիսը՝ 1 ռուբլի, հասոյ 5 կոպեկ:

Բաժանորդը պետք էն Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրությունը գտնվում է Թիֆլիսում, Редакция „Норъ-Даръ“
կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“

Խմբագրությունը գտնվում է Թիֆլիսում օր (քաղաքի տուն օրինակ) ժամը 9-ից մինչև 2-ը

Յայտարարությունները ընդունվում են ամեն լիզուկներով:

Յայտարարությունների լատին 2 կոպ., ընկածների համար կրկնապատկվում է:

ՄԱՐԻԱՄԱՍՆԱՆ ՄԵԼԻՔ-ՀԱՅԱՋԱՆՆԵՐԻ իւր որդիներով և ՄԻԲԱՅԵԼ ՄԻՐՁԱՅԵԼՆԵՐԻ ցառօք սրտի լալանում են առաջինը՝ ամուսնու, միւսները՝ Տօր և վերջինը՝ փեսայի նազվարները սովորեցնել:

ՄԻԲԱՅԵԼ ԹՈՎԱՄԱՍՆԱՆ ՄԵԼԻՔ-ՀԱՅԱՋԱՆՆԵՐԻ

մահը և խնդրում են ազգականներին, ծանոթներին, բարեկամներին և պաշտօնակից անձներին, որ բարեհաճեն պատուելի հանգուցեալի լիշատակը՝ ներկայ լինելով լուզարկու որսվածանիւր սեպհական տանից, Բանկովսկի պերեուրի № 9, գէպի Ջգրաշէն եկեղեցին առաջիկայ 1894 թիւ յունուարի 2-ին, կիրակի օրը, առաւօտեան ժամը 10-ին:

Ամբիժքը կըկատարուի յուն. 1-ին, շաբաթ երեկոյ, ժամը 6-ին: (538) 2—1

Կերպարան 22

Բաժանորդ. XII

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐԲՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Հինգշաբթի, դեկտ. 30-ին, Հայ գերատեսչական խումբն առաջին անգամ կընկերակացնէ

ՍՊԵՏԻՆԻ ԱՐԵՐՔԸ

Կոմ. 3 գործ. հեղ. ՄՈՒՆԻՍԻ, Թարգմ. Գ. Լալայեանի:

II.

ՄԻ ԹԱՍ ԹԵՅ

Վոգ. 1 գործ.

Սիւնիքն է շէշու ժամը 7 1/2-ին երեկոյն: Առաջիկայում ներկայացուելու են Մամուլէր, Երուսաղէմ, Հայաճուռք, Բաժանորդներ, Էլի մէկ զոն, Ժամ Բողրի, Թորոնանի ճանապարհորդները, Փառանք, Վճի Ե մեղադրութիւն, Սորոմի կորուստը, Մեծապատիւ զորացանները: (536) 3—3

ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջին օրը գ. — Լոյս է հարկաւոր Բոնի կոն. — Կովկասի կառավարչապետի ներկայանալ Թագուհի Կայսրուհուն: Խնդիրներ Կովկասի վերաբերեալ Վրաց սեմիարիայի վերջին անգամի ջնիւր: Բժ. Արամեանի մի նամակը: Հայ կանանց Բար. Ընկ. պարահագէտը: Բաթումից: Նոյն Տեղից: Առանձին տուրք: Նախաճաշ: Դուռնուկից: Մի քանի երիտասարդների նուէր: Միջազգային Բնակարանի նուէրը: Մի նորին՝ քաջանայի անգրանիկ պատարագը: Ժողովարարութեան տոյ փեր:

Նոր-Դարի ընթերցողներին Նամակ խմբագրութեան: Թղթակցութիւններ. — Էջմիածին Ախալցխա Բալանդուր: Գաղափար կան. — Քաղաքական լուրեր: Հեռագիրներ: Տեղեկատու. — Խոջիվանքի հանգրտարանի մասին (վերջ): Յայտարարութիւններ:

Թիֆլիս, 29 դեկտեմբերի 1893 թ.

ԼՈՅՍ Ե ՀԱՐԱՆՈՐ

Ներկայ համարը «Նոր-Դար»-ի 1893 թ. վերջին համարն է:

Տարին թէպէտև վերջանում է, բայց մեզ մնում են դարձեալ մեր հոգները, մեր լուրերը, մեր վերջերը...

Յոյսերն ու իրէպները թուականներից չեն արիւն ու մարմին ստանում: Տարիներ կըգան, տարիներ կըգնան, բայց դուրսիւններէք չի փոխուել, լուսաւոր լինակի ազդը երբեք չի հասնիլ, քանի թմրած է միտքը, քանի նա խաւարով է պատած:

Ինչ բարեք կարող է սպասել մարդն նոր տարուց, եթէ ծուլութեան, դանդաղակողութեան կապանքներից չի ազատուել, եթէ իրէպ չունի իւր առաջը, հոգու արիւթիւն չունի անվախ, անկասկած ալ իրէպին գիմելու:

Երկինքն այլ ևս ոչ ոքի մանաւնայ չէ ուղարկում. մարդն ինքը իւր աշխատող ձեռքով, իւր ստեղծագործող մտքով պէտք է ձեռք բերի իւր մանանան, իւր բարեքը, իւր երջանկութիւնը: Ծուլութեան են գատապարտուած ձեռները, հիւ

ւանք, թող և խաւար է միտքը, բեզ այլ ևս երջանկութիւն չկայ, թշուառութիւնն է քո բաժինը:

Այդպէս է անհատների համար, այդպէս է և ազգի համար:

Տարին, որ ժամանակի լաւտեսնականութեան մօտ մի չնչին հիւլէ է, մի կաթիլ ջուր է, ժամանակի անհուն ուղիւնների դիմաց, — ահագին շրջան է մի մարդու, մի ամբողջ սերնդի կործանուելու կեանքում: Մի սխալ քայլը, մի վնասակար գործը թշուառութեան աղբիւր է դառնում և վնասում սերունդի կանոնաւոր զարգացման գործը:

Նւրբնը կարող է ազատ պահել սխալներից և վնասակար գործունէութիւնից: Միայն միտքը, առողջ, լուսաւոր, անկախ միտքը: Առողջ միտքն է լոյս ձգում իրերի և երևոյթների վրայ, գրանցում է մարդս լուր վատից, բարին՝ չարից, գեղեցիկը՝ տգեղից, պիտանին՝ անպիտանից որոշում: Դա է առաջադիմութեան զօրաւոր ֆակտորը, և որտեղ այդ պակասում է, այնտեղ մշտնջենական խաւարն է տիրապետում:

Այդ ի նկատի առնելով՝ ուղղից իսկ աշխատել ենք ժողովրդի միտքը մշակել: Լուսաւորել, զարգայնել և նրան դատելու վարժեցնել: Պատրաստի եզրակացութիւններ, մեծահիշուն բառեր չենք գրել ժողովրդի բերանում: Այլ գործի ենք կանչել ժողովրդին, զարթեցրել նրա միտքը, որպէս զի նա ինքը մտածէ, ինքը գտնէ:

Մեծահիշուն բառերը նորքան ընդունակ են ազգային առաջադիմութեան անիւր շարժելու, որքան թղթի փամփուշտները՝ հաստահիմուն և ամրապարսկալ բերդը քանդելու: Մեր հասարակական մարմնի կազմի ցառազար տեղերից մէկըն էլ այն է, որ ազատ միտքը և առողջ դատողութիւնը կաշկանդուած են:

Մի ժողովրդի համար մտքի խաւարումն ամեն թշուառութիւններից մեծն է և վտանգաւորը:

Խաւարը խաւարով չի փարատուել, լոյս է հարկաւոր, անխաւար և ճշմարիտ լոյս, ապա թէ ոչ միտքեան մէջ ճանապարհը կըկորցնենք և անդունդների ու վճերի մէջ կըսկսենք:

Որտեղից է լոյսը: Լոյսի աղբիւրը, միակ աղբիւրը մարդու միտքն է:

Այդ միտքը պէտք է առողջ լինի և ուղիղ դատելու ուրեմն և գործելու ընդունակ, որպէս զի նա լոյս տարածել կարողանայ իւր շուրջը:

Այն, լոյս է հարկաւոր մեզ, շատ

լոյս, բայց ալ լոյսը կըպակտի մեզ և խաւարի մէջ կըխորտաւորուի, եթէ անկախ մտածելու և կանոնաւոր և ուղիղ դատելու ընդունակութիւնը կորցնենք:

Բառերին մենք նշանակութիւն չենք տուել. մենք մտքի անկախութեան և առողջ գտողութեան վրայ ենք մեր առանձին ուշադրութիւնը դարձրել:

Այսուհետև և շարունակ աւելի ևս պիտի մեր ուշադրութիւնը դարձնենք մտքի և գաղաղութեան մշակութեան վրայ:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Դեկտեմբերի 16-ին Կովկասի կառավարչապետ գեներալ-ադիւտանտ Ներսիսեանը, ինչպէս հաղորդում են Պետերբուրգի լրագիրները, բազմ է ունեցիլ ներկայանալու Նորին Կայսերական Մեծութիւն Թագուհի Կայսրուհուն:

Կովկասի կառավարչապետ գեներալ-ադիւտանտ Ս. Ա. Ներսիսեանի Պետերբուրգ գնալու կապ ունի մի քանի խնդիրների լուծման հետ: Այս խնդիրների թուում, Նովոյի Վրեմյայի-ի ասելով, հերթական են հետեւեալները. Կովկասում աւելի կառարկաւորութեան տեսակի հարկեր մտցնելու մտադրութեան իրագործումը, Սև ծովի շրջանում գաղթականութիւնների հաստատութեան կանոնադրութեան ծրագրի քննութիւնը, օդահանութեան մասին նոր օրէնսդրութիւն հրատարակելու, առանձին սահմանապահ զօրագունի կազմել Կովկասեան սահմանները մոքսախոյանից պահպանելու համար, Կովկասի մի քանի քաղաքներում քաղաքական դիւրացրած ինքնավարութեան ձև մտցնելը, Կովկասի զինուոր լեռնաշղթայի վրայով երկաթուղի անցկացնելը և Կովկասի այժմեան երկաթուղիների նոր օժանդակիլ ճանապարհներ շինելը:

Այս օրերս Պետերբուրգից Թիֆլիս հասաւ պ. Նեչայեւը, օրին ուսուցիչ-բազան սինոդն ուղարկել է վրաց հոգևոր սեմինարիայի վերջին անցքերի գործը ըննելու:

Դեկտեմբերի 26-ին Թիֆլիսի ժողովարանում Հայ կանոնք բարեկործան ընկերութեան օգտին տեղի ունեցած պարահանդէսը, որին բաւական չափ ժողովուրդ էր հաւաքուել ինչպէս խմունում ենք, եկամտաւ տուել է աւելի քան 1200 ռ.

ԲԱՌՈՒՄԻՅ. — 1894 թիւ յունուարից անդրկովկասեան երկաթուղով կըրող ապրանքներն առանց բացառութեան իրաւունք կունենան ստանալու նրանք, որոնց տնունը գրուած կլինի ստացադրի մէջ, Նոր կարգադրութեան համաձայն ստացադրի վրայ այլ ևս չը պիտի գրուի «предъявитель квитанции», այլ ուղղակի պիտի գրուի ապրանքն ստացողի ազգանունը:

Նոյն տեղից. — Ապրանքների շատութեան պատճառով ապրանքների տմիսներով մեծում են թափուած նաւահան

ԱՌԱՋԻՆԿԱՆ 1894 ՔՐՈՆԻԿՈՆ

(ՏԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ՆՍԵՆՕՐԵԼԵ ԹԵՐԹԸ

Թիֆլիսում

Կորստարակուի նոյն դիրքով և ծրագրով ամեն օր, քաղաքի կիրակի և տօներին հետեւող օրերից:

(Տարեկալ ընթացքում, Նոր-Դար-ը լոյս կըտանի առնուազն 220—225 անգամ)

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ը ՍՏԱՆՈՒՄ Ե ԵՒ ՍԵՊՏԱԿԱՆ ՀԵՌԱԿՐԻՆԵՐ

«Նոր-Դար»-ի տարեկան գինն է 10 ռուբլի, վեց ամսուանը 6 ռուբլի, Թիֆլիսից դուրս ամիսը 1 ռ. 50 կ., հատով դուրսը՝ 7 կ., Թիֆլիսում՝ 5 կոպ.:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ, ԹԻՖԼԻՍԻ և այլ հեռավոր երկիրների բաժանորդները վճարում են տարեկան 40 ֆրանկ:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ բաժանորդները վճարում են տարեկան՝ 8 դոլլար: Նոր-Դար-ին բաժանորդ են գրում իւրաքանչիւր ամիս 1-ից միայն:

ԹԻՖԼԻՍԻՍԻ բաժանորդ են գրում Ֆեյշ «ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի խմբագրատանը:

Խմբագրատունը գտնւում է Պուշկինսկայա փողոցում, Սկուերի դիմաց:

Օտար քաղաքներից գիմում են խմբագրութեանը՝ Тифлисъ, въ Редакцію ежедневной газеты «НОРЪ-ДАРЪ» կամ Tiflis (Caucase) Redaction du journal „Nor-Dar“:

Խմբագիր հրատարակիչ՝ ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

На грузинскую ежедневную литературно-политическую газету

„ИВЕРІА“

на 1894 годъ.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА ГАЗЕТЫ СЪ ДОСТАВКОЙ И ПЕРЕСЫЛКОЙ:

на 12 мѣсяцевъ	10 р.—к.	на 6 мѣсяцевъ	6 р.—к.
„ 11 „	9 „ 50	„ 5 „	5 „ 25
„ 10 „	8 „ 75	„ 4 „	4 „ 50
„ 9 „	8 „ —	„ 3 „	3 „ 50
„ 8 „	7 „ 25	„ 2 „	2 „ 75
„ 7 „	6 „ 50	„ 1 „	1 „ 50

За границу на годъ 17 руб., на полгода 9 руб. 50 коп.

За переѣзду адресовъ уплачивается: иногороднаго на иногородный—40 коп., городского на иногородный—1 руб.

Подписка принимается не иначе, какъ съ перваго числа каждаго мѣсяца. Подписка и объявленія принимаются въ Тифлисъ, въ помѣщеніи редакціи, Николаевская, 12.

Иногородные обращаются съ требованіями:

Тифлисъ. къ редакцію газеты „ИВЕРІА“.

Редакторъ-издатель князь ИЛІЯ ЧАБЧАВАДЗЕ

(Խմբ.)

3—3.

նոյնպէս և նոր պատուանդանն ա. Եջ-
միաձինք մարտիկն և հաստատու-
թիւն, ու պէս զի վեհապառ Հայրը հայ-
րական հեռատեսութեամբ կարգ ու
կանոն մտցնէ միաբանութեան մէջ և
հայ ժողովրդին միտքովն ու զիջումովն
գէտի լոյս Ծայ Աստուած, որ գուցէ ևս,
միաբանութիւնը կարգաւորէ, հետեւի
նախկին և հնազանդ լինիք, ինչպէս վա-
ղել է, նորին Ահմադաշէնի, որպէս
զի նա կալ ուղանալ սրբութեամբ կատա-
րել իւր պարտքը՝ Նորին Ահմադաշէն-
ութեան կեն զրոյ։

Այս խօսքն ից յետոյ ամենքն էլ խմե-
ցին և օրհնելով՝ սեղանը, հեռացան։ Սու-
քիտ սրբազան մօտ նստած էին Աղ-
րակեան և Գարսեան եպիսկոպոսները։

Այսօր, դեկտեմբերի 24-ին, ճանա-
պարհ ընկաւ Նորին Բարձր Արքայա-
թիւնը գէպի իւր նոր պաշտօնատեղին։
Բարձր ճանապարհ մտնելու և օրհնու-
թիւն ստանալու համար վանքի դարպա-
սի մօտ մեծ բազմութիւն էր հաւա-
քուած։

Բազմաթիւ, որպէս զի պ. պ. Մարու-
քեանի և Մեղրեանի ձայններ թիւը
բաժնայ և աղօլիսով վերջանալ ընտրու-
թիւնը, սակայն երկուրդ և երրորդ
քուէարկութիւնն էլ ապագային անցաւ
Ստիպուած նախագահը փակեց ժողովը՝
յետաձգելով ընտրութիւնը հետեւեալ կի-
րակի։

Հետեւեալ կիրակի երեկոյեան գրա-
դարան-ընթերցարանի դահլիճը մի հե-
տաքերթական պատկեր էր ներկայա-
ցնում, մարդ չգտնէր ծիծաղելի թէ ցա-
ւէր, կարծես կրկին կենդանութիւն էին
ստացել Ախալցխայում տեղեան, չու-
ղեան, օրերը, խոստովութեամբ ամբողջ
բունդ էր դահլիճը, ինչու համար էր
նա եկել, ինչ էր ուզում, երբեք էր ար-
դեօք նա ոտք դրել էր գրադարան-
ընթերցարան և հետաքրքրուել նրա
գործերով, ոչ երբէք, նրանցից չստե-
րելն հիշել էին, իբրև ատոմատներ մի
կտոր թղթի վրայ մայն Բուդուղով և
Չաթալբեկեան զրկու, ուրիշ ոչինչ։

Չնայելով այն Նիւթական և բարոյա-
կան զոհաբերութեան, որ գործ էր դը-
րել հակառակ կողմը, չնայելով որ էլ
եղբայր, աներ, աներորդի, փեսայ, փե-
սի կըրայր, ազգ ու ազգանդան ու
ստորագրեալ գրողներ, մի խօսքով
15—17 տարեկան զանգուշուհի էր
մնացել հաւաքել դահլիճը լցրել էր,
չնայելով որ մինչև անգամ կուրի գրա-
դիրն ու սպասաւորն էլ չէին զլացել ի-
րենց օգնութիւնը հասցնելու, բայց այ-
նուամենայնիւ հակառակ կողմը չկար-
դացաւ իրեն չանկալի բազմաթիւ հա-
սելով—ժողովը կրկին յետաձգուեցաւ։

Պ. պ. Մարուքեանի և Մեղրեանի
թիւններին համար կողմնակիցները, տես-
նելով, որ գործը քանի զուրկ էր այնքան
սակի խաղաղութիւն կրկնուէր և ստա-
նում, վճռեցին յետոյ գործի սրբու-
թեան հրաժարուել ընտրութեան մաս-
նակցելուց, համապատասխան լինելով, ու ոչ
մի կողմը երբէք չի կարող կանխա-
դրութեան պահանջները արդարեւ իր
ստանալ, եթէ երկու կողմերն էլ յամա-
նութեամբ չար ևսակին ընտրութեան
պայքարը։ Պ. պ. Մարուքեան բերանա-
ցի, իսկ Մեղրեան գրաւոր չեղադրա-
ցի, իրենց հրաժարականը, որով վերջ
տրուեց այն տեղադիր ընտրութեան, որ
այս վերջին մի ամուսնայ ընթացքում
ընտրուած մի-երկու հոգի, գիշեր-ցերեկ
չարաչառում, տանջում, կաշիներից
զորս էին գալիս, որ մի կերպ ընտ-
րուին Վերջապէս բազմաթիւներին հա-
սան, ընտրուեցան Գ. Բուտուղեան և
Յ. Չաթալբեկեան։ Այդ, պէտք է չնոր-
հակալ լինել այդ բազմութեան համար
այն մարդկանցից, որոնք խոստովութիւն
համարեցին ապարկեղ թողնել ջիւր
փափագողներին։

Բ Ե Գ

ԲԱՅԱՆՈՒՄ, 13 դեկտեմբերի.—Բա-
յանդուր գիւղը գտնուում է Ալեքսանդ-
րապոլի գաւառում, բազմաթիւ 10 վերստ
հեռավորութեան վրայ—Ախուրեան գե-
տի (Արփա-չայ) ձախ ափում։ Ներկայ
մասունքը ստացել է տանկայ և վայան-
դուր բառից, որ նշանակում է—երե-
ւում է, որովհետեւ ընկած է բարձրա-
ւանդակի վրայ և բարձր զիջք ունի։

Մինչև վերջին ռուս թրքական պա-
տերազմն այս գիւղն հղել է ռուսաց
սահման, որտեղ ապրել են սահմանա-
պահ զինուորներն, որոնց վերանորո-
գուած չինութեան մէջ այժմ տեղադր-
ուում է ռուսաց երկաթուղի տարրա-
կան դպրոցը զինուորական կա-
թանմունքով։ Այս դպրոցը 1888 թ. տե-
ղափոխուած է Տալիշան-Վալիս գիւղից,
չնայելով Վալիսի Պոլիտովի և կառա-
վարուած է գեմատովի հայուով և հա-
մարում է կեդրոնական դպրոց, որով-
հետեւ գաւառում չկայ մի ուրիշը, այս-
տեղ բացի բայանդուրցիներից, յաճա-
հախում են նաև չիլիկայ գիւղերից ա-
չակերտները, նոյն իսկ գաւառի ամենա-

հեռու անկիւններից։ Աչակերտների
թիւը հասնում 75-ի, որից 15 հոգի
յոյներ են, իսկ մնացածը—հայադաւան-
ներ։ Աչակերտ տարի դպրոցին յատկա-
ցուած է ի սեպակաւութիւն 5 դասեւ-
տին արգելի հող, որտեղ աչակերտ-
ները պէտք է պարպեն այգեգործու-
թեամբ և մեղրապահութեամբ։ Այդ
հողի վրայ պէտք է տնկուին նաև ան-
տառային ծառեր։ Հինց այդ ժամանա-
կանը քաղաքում և զինուորական տե-
սանքում քաղաքում, որին առանձին ուսու-
ցիչ է նշանակուած։

Գիւղն ունի 120 տուն բնակիչ, որից
30-ը յոյներ են, իսկ բոլոր մնացածը
հայադաւաններ։ Ունի երկու եկեղեցի—
յուսեան և հայոց։

Գիւղացիները, ինչպէս չիրակցիները,
գլխաւորապէս պարապում են երկրագոր-
ծութեամբ և մասնաւորապէս անասնա-
պահութեամբ ու ձկնորսութեամբ։ Նը-
րանց միակ յոյսը հացն է. եթէ տա-
րուայ բերքը լաւ է, նրանք հարուստ
են, իսկ եթէ ոչ—յետին աղքատու-
թեան մէջ։ Բայց, տարաբաղդաբար, այս
քանի տարի է բերքը լաւ չէ։ Ներառել,
որդեւ հին ժամանակներից հաշուում
է իւր հացի չտեմարաններով այժմ հացը
գնում է ուրիշ տեղերից։ Այժմ չկան Շա-
պուրի կառացիները, որոնք չտեմարանները
նրանք անշուշտ են, նրանց հետքն
անգամ չէ երևում։ Այժմ իսկ գիւղա-
ցին չունի ուսելու հաց, հետեւաբար և
սերմացու ցորեն, ինչ կրկին նրա
դրութիւնը դարձնում—դաւապագանցոյց
կրտայ, Բայանդուրցի, որ հիմնուած
ստեղծագործական աշխ, թանգրեք չալի-
սանքի վրայ, որ նշանակում է—առանձն
նստում, մօրա եփած ուտում, միշտ տա-
նել էր մնում և բաւականաւոր իւր
հակառիք քաղաքում ձեռք բերածով այ-
ժմ, աղքատութիւնից ստիպուած, ուղի-
րել է օտարութիւն գնալ. նա գլխաւոր-
ապէս գնում է Բաթում, իբրև թէ աչ-
խառանքի, բայց, օրը չվերցնելով, հի-
ւանդանում է և վերադառնում տուն
արտաժողութիւն և յուսահատութիւն իւր
ընտանիքի և ամբողջութեամբ անկողնում
պառկում։

Յունաց եկեղեցին հարուստ է և գե-
ղեցիկ զարդարուած, իսկ հայոց եկեղե-
ցին համարեա բարձր թողի է արուած.
երբ հարցնում են պատահաւոր, քեզ պա-
տաթանութեան են—առանց քահանայ ե-
կեղեցու գործիքները գրանցի լաւ չի
կարող լինել։ Սա ուղիք, ինչպէս կարող
է նա լինել լաւ գործիքան մէջ, երբ
չունի տէր, չունի քահանայ։ Ճշմա-
րիտ է մի ժամանակ հարևան Ղարի-
գիւղի քահանան երբևէն ապաքին
էր և հովուում, բայց նա այժմ դադարել
է, երկից ցորեն և կամ մի այլ հանգա-
մանքով ստիպուած։ Այդպիսով եկեղե-
ցու դուռը մնացել է փակ։

Մարդու սիրտ ճմրւում է, երբ տես-
նում է գիւղացիներին երեկոյեանները
եկեղեցու պատի տակ կույ կեանք։ Այն
ժամանակ, երբ հնչեցնում են չրջակայ
գիւղերի զանգակները և հաւատացեալ-
ներն աղօթատուն հրաւիրում, բա-
յանդուրցի, կույ եկած եկեղեցու մու-
գանքը տեսնում է իւր բաղդից, որ իւր օ-
րուայ դառն աշխատանքից յետոյ, չէ
կարողանում եկեղեցի գնալ, աղօթել և
Աստուած փառաբանել նրա տունը բա-
լիքների համար։ Բայց այդ շատ ան-
գամ մեռնում են աւանց հազարդու-
թեան, շատ անգամ երեխան մեռնում է
և շարաթիւնով առանց միտքութեան
մեռնում։ Անցած օրերը մի այսպիսի
գէպք է պատահում. մեռնում է մի երե-
խայ, բայց շատ Նիհար, որ մի օր էլ
չէ կարող ապրել. ծնողները չեն ցան-
կանում, որ իրենց երեխան մեռնի ա-
ռանց միտքութեան, Աղաճայ մեղքից
չազատուած, դէս ու գէն են ընկնում,
բայց հայ քահանայ չեն գտնում, ստի-
պուած են լ նույն գիւղի յոյն քահանա-
յին։ Մինչև վերջին հասնելը երեխան
մեռնում է և իսկ ինչու քահանայ չկայ

Ահա թէ ինչու, մեր հոգեւոր իշխանու-
թիւնը հատարակ տիրացուների չէ ձեռ-
նադրում, տակով թէ նրանք անար-
ժան են այդ պաշտօնին։ Հիանալի միտք,
գովիլի տնօրէնութիւն. իսկ եթէ քիչ
թէ շատ հասկացողն էլ չէ համաձայ-
նում այսպիսի չնչին եկամուտով, որը
գարեցի 75 ռուբ. ռոսիկի հետ հաս-
նում է 180—200 ռուբ. ծառայել հիւ-
ղեցուն, հապա ինչ պէտք է անել։

Պէտք է առանձին ուշադրութիւն
դարձնել այս հանգամանքի վրայ և մի
կըր դտնել, հակառակ գէպքում գիւղա-
ցին հետզհետէ կարող է բոլորովին առա-
չել եկեղեցուց։

Յ. Թ.

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԼՈՒԻՍԻ

Գերմանիայի Վիլհելմ կայսրը նոր
տարուն (ն. տ.) շնորհաւորութիւն-
ներ է ստացել ամեն կողմից։ Ան-
գլանիւմ պաշտօնական տեղերին. նա
ասել է, որ ինքը դո՛ւ է գերմանական
գործարանների մէջ կատարած բարեփո-
խութիւններից։ Առանձնապէս աչքի է
ընկել այն երկուքը, որ կայսերական
զոլգը խիստ մոտեմարտը խօսակցելիս
է եղել կանցիլեր գրաֆ Կապրիվիի հետ։

—Հոռոմից գեկտ. 20-ից (յուսուարի
1-ից 1894 թ.) հեռագրում են, որ
Խառախի թագաւոր Հուսթերտը նոր
տարու օրն ընդունելով սենատի և
պատգամատուրների ժողովի կողմից
պատգամատուրութիւններ, ասել է, որ
եթէ միանան բոլոր կուսակցութիւննե-
րը, այն գէպքում դժուար չի լինել վե-
րացնել երկրում տիրող տեսական
հզնամամբ և ներկայ դժուարութիւն-
ները։ Խօսելով Սիցիլիայի գրութեան
մասին, թագաւորը մի քանի քերթ խօս-
քեր է արտասանել կղզու բնակիչների
մասին և յայտ է յայտարար, որ՝ չնայել
կառավարութեան իմաստուն կարգա-
դրութիւնների և պալատի աջակցու-
թեան, կարելի է այնտեղի ժողովրդի
կացութիւնը բարելաւել։

—Պարիզից գեկտ. 21-ից (յուսուարի
2-ից) հեռագրում են, որ մի գիշերուայ
մէջ ամբողջ Ֆրանսիայում 2000 անիշ-
խանակներին բնակարաններ է խու-
զարկուած և շատ կալանաւորութիւններ
կատարուած։ Լրագիրներն այդ առթիւ
գովում են կառավարութեան եռանդը։

—Եկեղեցիների 17-ին (29) լրացաւ
Դադաթոնի 84 տարին։ Այդ առթիւ թէ
անգլիական և թէ միւս պետութիւննե-
րի մամուլում խիստ համակրական յօ-
դուածներ են գրուած։ Այդ օրը, երբ
Դադաթոնը երկու պալատ, պատգա-
մատները ընդունեցին նրան բուռն
ծափահարութեամբ և կեցցէներով Ա-
ռանձին ողևորութեամբ ընդունեցին
նրան Իրլանդիայի պատգամատուրները։
Շատ լրագիրներում տպագրուեցան
Դադաթոնի կենքից հետաքրքիր գէպ-
քեր։

—Ել-Մոնտում Ֆրանսիական և իտա-
լական բանտներին միջև տեղի ունեցած
ընդհարման զործի գատաւարութիւնը,
որպէս հաղորդել էինք, վերջապէս Այդ
գատաւարութեանը, որ տեղի ունեցաւ
Անգլիայում, ներկայ լինելու համար
գնացել էին թէ իտալացի և թէ ֆրան-
սիացի շատ հետաքրքիրներ և լրագրող-
ներ։ Ներկայ էր և Մարսելի իտալական
ընդհանուր իրաւաստը։ Մեղադրուած
էին 17 հոգի, որոնցից միայն մէկն էր
իտալացի, Ջիովանի Ջիովանո անու-
նով, իսկ մնացածները Ֆրանսիայից
էին։ Բոլոր մեղադրեալներն էլ արգա-
րեցուած են դատարանով։ Պարիզի հա-
մարեա բոլոր լրագիրներն իրենց զր-
գոնութիւնն են յայտնում այն առթիւ,
որ դատարանն արդարացի է և Ել-Մոն-
տում ընդհարման զործում մեղադրուող-
ներին Դատարանի այդքան ներողա-

մտութիւնը լրագիրները Ֆրանսիայի հա-
մար պատուարներ չեն համարում։

—Պարագուայ կատարած բնութիւն-
ներից երեսցել է, որ չինական պատ-
գամատուրների կուրի բարատուար ու-
սանող Չինիկը մասնակից է օլմադի-
նեան գործերին։ Այդ ի նկատի ունե-
նալով, պատգամատուր փատարաններից
ոչ մէկը չի կամեցել յանձն առնել նրա
պաշտպանութիւնը, քանի որ նա ի
չարն է գործ դրել նրանց հաւատը։

—Մարդիկ հազարդում են, որ դա-
տի մատուած անիշխանականներից
երեք հոգի եօթնամեայ տաժանակիր
աշխատակից են դատաւարուած։

—Անգլիայի թագուհին աւանտակտն
էմիրին բարձրագոյն մի շքանշան է
չնորհել։

—Որպէս յայտնի է, Դիւրմոնի առաջ-
նորդութեամբ անգլիական յանձնա-
խումբը կարողացաւ աղանակաւ էմիրի
հետ համաձայնութիւն կայացնել։ Անգ-
լիա-աղանակաւ այդ համաձայնութեան
գլխաւոր կետերն են. Անգլիան տեղա-
ցնում է իւր նպատակը, որ մինչև այժմ
տալիս էր էմիրին։ Վճռուած է նոյն-
պէս, որ անգլիական կառավարութիւնը
չըպէտք է արգելք դնի ձեղկատուանով
գէպի Աւգանստան զէնքերի տեղափո-
խութեանը։ Անգլիա-հնդկական կառա-
վարութեան էլ այդ համաձայնութեամբ
բացարձակ իրաւունք է տրուած սահ-
մանների վրայ դառնող աղանակաւ
հպատակ ցեղերի վրայ լրակատար հրա-
կոգութիւն ունենալու։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎՈՐՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՅ

ՊԵՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, 28 քէնթէթէր. — Յու-
նուարի 1-ից Միտուայի երկաթուղին
յարգուելիս է գնում։

Նրէկ աղանակաւների ժողովարա-
նում բացուեց ռուս բժիշկների հիւնդե-
րոր համագումարը։ Նախագահում էր
բժիշկ Սուտուգինը. պատուաւոր նախա-
գահն էր Վարչալի պրոֆեսոր Լուկա-
նովը։ Մտկուայի պրոֆեսոր Ներսիսեանը
ճառ խօսեց վեդետերիանիզմի գէմ։
Առաջիկայ համագումարը նշանակուած
է Կիւնում 1896 թուին։ Փաղաքային
վարչութիւնը խորհրդի զանգնում բը-
ժիշկներին պատուին երկուքի էր սար-
բել։

ՊԵՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, 29 քէնթէթէր. —Ներկա-
թիւնների գործերի գեպարտամենում
խորհուրդ է գումարուելու՝ կերտինը
տեղափոխելու մասին պակտա տարիք-
ները սրտելու համար։

ԲԵՐԼԻՆ. —Նրէկ ճաշից յետոյ մի
խումբ անտուհ-անտեղ մարդիկ աշխո-
տանք կամ կերպիւր աղաղակելով
յարձակուեցան Ալեքսանդրեան հրա-
պարակում գտնուած տեղաբնակի վրայ
և ջարդեցին դռներն ու սպակէ չըջա-
նակները. ամբոյն սկսեց աւելանալ
ուստի ոստիկանութիւնը հարկադրուած
եղաւ գէնը գործածել և խուկեց ամբո-
լը. այսօր ամին ինչ խաղաղ է։

ՌԻՍԿԱՆԻՍԿԱՆ. —Նախագահ Պէլլու-
տոն հրաժարուեց իւր պաշտօնից։

ՀԻՌՈՒ. —Նրէկ Ռուսիայում խիստ ան-
կարգութիւններ տեղի ունեցան. Բարիկից
ուղարկուած զօրք կարգը վերականգ-
նեց։

ԲՈՐՈՍ

ՊԵՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, 28 դեկտեմբերի
Մուրհ. կուրքը, 3 ամսով, Լոնդոնում 10 ֆ.
տոնր. համար 93, 10 սակ.
Իերլինի 100 մար. 45, 55 —
Պարիզ 100 ֆրանկի, 36, 92 1/2 —
Մարհ. կուրքը, տրամադրութիւնն ամուր է.
Նոր կտրած պոլուպ. 7 1/2 տոն. 7, 52 ծախ.
Մարքային կտրած (100 մետր իւրոյում).
149 1/2 — 150 1/2 —
Արմաթը — — —





